

Budapestre vonatkozó újságcikkek

Szerző: *g. i.*

Cím: *Milyen lesz a gellérthegyi szabadtéri színpad?*

Forrás: *Újság*

Bpest

(Hely)

1935. XI. 24

(Idő)

(Köt. v. füz.) (Oldal)

Osztályozás

Tárgy

492

Szabadtéri Színpad Gellérthegy

"1935"

Személy

Helyszám

(terv)

Milyen lesz a gellérthegyi szabadtéri színpad?

Kafka Péter gyönyörű elgondolása

Az első tatal szabadtéri operaelőadás nagy sikere óta állandóan kísért a gondolat, hogy nem szabad megelégedni az ilyen alkalmi szabadtéri játékokkal, hanem állandó szabadtéri színpadot kell létesíteni. Az alkalmi játékoknak bármínő nagy legyen is a sikerük, csak ritkán lehet meg a kellő anyagi eredményük. Óriási befektetést igényelnek, viszont az az egy-két előadás, amelyet így rendezhetnek, legfeljebb csak a kiadásokat téríti meg. Az állandó szabadtéri színpadnak ezzel szemben megvan az az előnye, hogy kedvező idő esetén egész nyáron, azaz több mint három hónapig tarthatnak ott előadásokat. A jövedelem ennél fogva állandó és kifizeti a szükséges befektetéseket is. Külföldön a régi görög szabadtéri színpadok mintájára több állandó szabadtéri színház létesült. Nálunk évek óta lelkesülnek az eszméért és keresik a helyet, hogy hol lehetne minél tökéletesebben megvalósítani a budapesti szabadtéri játékok gondolatát.

Különböző tervek

A nyáron, sőt tavaly nyáron is kísérletezték az Állatkertben, ez azonban nem megfelelő hely, mert egyrészt az akusztika nem tökéletes, másrészt a kívülről jövő zajok, — például a nyugati pályaudvar vonatának a robogása és füttyülése — zavarják az előadás menetét. Az aquincumi régi római aréna nem jöhet számításba, nemcsak azért, mert műemlék, hanem

azért sem, mert a befogadóképessége csekély. Többen a Naphegy déli lejtőjén levő úr ~~ú~~ kő bányát szeretnék szabadtéri állandó játékok céljaira felhasználni. Ez a megoldás teljesen rossz volna. Ebbe az elhagyott kőbányába belesüt a nap. Nyáron szinte kibíratatlan hőség uralkodik benne egész nappal, azután pedig meglehetősen gyorsan hűl le a levegő úgy, hogy a hőmérséklet-különbség a nappali és esti órákban igen nagy. Közlekedési szempontból az volna a hibája ennek a megoldásnak, hogy igen messzi esik a város középpontjától és nehezen közelíthető meg. Egyedül a Szent Imre herceg-utján vezet arrafelé villamos és onnan még jó ideig kell gyalogolni a közönségnek, hogy a kőbányát elérhesse. Harmadik nagy hibája volna ennek a választásnak az, hogy nem nyújtaná az igazi szabadtéri színpad illúzióját. Görögországban és mindenütt éppen az az előnye a szabadtéri színpadnak a zárt színház-épület felett, hogy látni a természetet és ha a színpad magas térséget ábrázol, az ottlevő fák, bokrok, virágok maguktól szolgáltatják a díszletet. A háttérrel adja a nagy horizont, a szabadtéri színpad. Az elhagyott kőbányában háttérül a lefejtett magas kőfalak szolgálnának. Ezeket be kell díszíteni igen bajos. A szabadtéri színpad minden művészi hatását és segédeszközét elvesztené, ha ide építenék a szabadtéri színpadot.

Igazán tökéletes szabadtéri színpadot csak olyan helyen szabad létesíteni, amely közel fe-

szik a városhoz, könnyen megközelíthető nemcsak autóval, hanem más olcsó közúti járművekkel is anélkül, hogy a kevésbé tehetősebb közönségnek túlságosan sokat kelljen gyalogolnia. Fontos az is, hogy szép ut vezetessen hozzá. Elengedhetetlen kelléke a szabadtéri színpadnak, hogy kerttel legyen körülveve. A legfontosabb kívánalmak egyike a jó szabadtéri színpadnál az, hogy nyáron a délutáni és esti hőmérséklet között ne legyen nagy különbség, vagyis délután ne süsse a nézőteret és a színpadot a nap. Ezért a kifogástalan szabadtéri színpadnak északi fekvésűnek kell lennie. Azonkívül igyekezni kell olyan helyet találni, amelynek az akusztikája jó és amely csendes és szélétől védett. Csakis olyan térségen szabad megépíteni az állandó szabadtéri színpadot, amely ezeknek a kívánalmaknak mindenben megfelel. Ellenkező esetben vagy az előadást zavarják a külső behatások, vagy a nézők érzik magukat kényelmetlenül az egyszer nagyon meleg, azután meg hirtelen erősen lehűlő nézőtérben.

Szabadszínpad a Gellérthegyen

Kafka Péter mérnök a múlt évben talált egy ilyen helyet a fővárosnak csaknem a belső területén. Ez a hely a Gellérthegy északi oldalán elnyúló természetes völgykatlan. Voltaképpen az egész nagy kiterjedésű széles és hosszukás gödör, a Hegyalja-ut, továbbá az Orom- és Sánc-utcák szögletében. Maga a hely kiválóan alkalmas állandó szabadtéri színpad létesítésére, mert a nap nem süt bele, azonkívül rendkívül könnyen megközelíthető. A rudasfürdői villamosmegállótól pár percnyi szép séta, autóval pedig igazán csak egy gondolat az eltérése. Azonkívül az akusztikája is kitűnő. A nagyforgalmu transzverzális ut zajából jóformán semmi sem hangzik oda. Csupán akkor hallható egy-egy autó berregése, ha a völgyalakatnak a transzverzális utra néző nyílása előtt surran el

zá motorkocsi. Tekintettel azonban arra, hogy ezt a kis nyílást amugy is fel fogják tölteni, az így beszűremlődő zajt az építkezéssel kiküszöbölik. Maga a terület elég nagy arra, hogy hatalmas színpadot és öt-hatezer néző befogadására alkalmas kényelmes nézőteret létesítsenek rajta. Azonkívül a kilátás is gyönyörű. Az egész budai várat és a Dunát is lehet látni a nézőtérrel. Ide tervezte Kafka Péter a szabadtéri színpadot, amelynek építészeti megoldására olcsó, ötletes és gyönyörű tervet készített.

Maga a terv minden részletében hozzásimul a természeti adottságokhoz. A Citadella felé eső résznek az emelkedésén helyezi el Kafka a nézőteret és vele szemben a színpadot. Egyszerű, természetes és olyan megoldási tervet csinált, amely — ha megvalósul —, gyönyörű alkotással gazdagítja fővárosunkat. Idegenforgalmi szempontból amugy is nagyon jelentős az állandó szabadtéri színház létesítése, mert hiszen külföldi vendégeink, de a Pesten nyaraló színházlátogatók is nélkülözik nyáron ezt a nemes szórakozást. Ha Kafka Péter tervét megvalósítják, Budapest olyan szabadtéri színpaddal gazdagodik, aminőt sem a régi görögök, sem pedig bármely modern nagyváros nem tud felmutatni.

A nézőtér

Kafka Péter terve szerint a közönség kocsin érkező része a Hegyalja-uton közelíthetné meg a színházat. A színház előtt egy nagyobb térség van, ahol egyszerre sok automobilból szállhatnának ki az emberek, akik egy fedett előcsarnokba mennének a kocsiról. A fedett előcsarnokból lépcsők vezetnek fel a felső előcsarnokba, ahova viszont a gyalogosan érkező közönség érkezik azokon a sétányszerű utakon, amelyek tökéletesen el vannak különítve a kocsiforgalmu utvonalaktól és a villamos vagy autóbussz-megállótól, továbbá a gellérthegyi villanegyedből vezetnek a színházhoz. A két elő-

csarnok felett vannak az öltözők. Ez az építmény alulról a Tabán felől alig látszik. Enyhén olvad bele a zöld domboldalba és virágos teraszaival úgy hat, mint valami szépen elhelyezett függőkért. Ez az építmény zárja el a völgy felől azt a nyílást és horpadást, amely a Hegyalja-utról látszik. Az építmény fölött van a színpad, amely kert, nagy gyepes mező. A színpadi részt természetesen kertészetiileg művelik ki, bokrokkal és fákkal ültetik be. A növényzet között rejtett lejárók vezetnek az öltözőkbe és a földalatti kellékraktárakba. Ebben a gödörben ugyanis, ahova *Kafka* Péter a szabadtéri színpadot tervezi, két hatalmas pince is van, amelyeket kis átalakítással díszlet- és kelléktár céljaira lehetne felhasználni. Az öltözőkkel és a színpaddal szemben a gellérthegyi citadella oldalán van az enyhén emelkedő nézőtér. Napal, amikor nincs előadás, ez is a jól gondozott kert hatását kelti a nézőben. Az ülőhelyek ugyanis nem állandóan felállított padok, vagy széksorok, hanem a gyep között elhelyezett vastartók és a nézők számának megfelelően ezekre helyezik az elmésen megkonstruált és gumipárnákkal ellátott kényelmes üléseket.

A színpad

Kafka Péter ötletes terve szerint fűbe rejtett iparvágányokon át pillanatok alatt a legkülönbözőbb díszleteket lehet a gepszínpadra vonszolni. A leggyorsabb színváltozásokat is meg lehet itt csinálni ennek a megoldásnak segítségével. A színpadot pár percig sötétben hagyják, a reflektorokat a nézők felé irányítják és már is készen áll az új szín. Természetes, hogy a szabadtéri színpadnak a világítási felszerelése a legfontosabb, de ez is könnyen megoldható, mivel állandó színpadról van szó és a befektetett összeg könnyen amortizálódik. Nagy előnye *Kafka* Péter tervezetének, hogy az előcsarnokok, öltözők és raktárak építménye alig kerül kétszáz ezer pengőbe. Földmunka igen kevés van. A szükséges kertészeti munkákat a főváros kertészete amúgy is elvégezné, mert hiszen nagy összegeket állítottak be ennek a résznek a parkosítására. A főváros ötven-hatvan ezer pengős előiránnyal megépíthetné a színházat, amely igen jövedelmező objektum is lenne. Az előadások jövedelméből feltétlenül amortizálnának a költségek, arra az időre pedig, amikor nem tartanának szabadtéri előadásokat, az előcsarnokok és öltözők szolgáltató helyiségeket bárbe lehetne adni kávéházzá vagy vendéglő céljaira. Gyönyörű kilátás nyílnék a helyiségek ablakából a budai várhegyre, továbbá a pesti panorámára. Bármely vendéglő szívesen reflektálna erre a bérletre, különösen akkor, hogyha egyúttal a szabadtéri előadások büfféjét is megkapná.

Természetes, hogy ezen a színpadon csak művészi előadásokat szabad rendezni. A művészi színvonalra nagyon kell vigyázni a fővárosnak, mert különben egyszerű nyári mulató helyéül süllyedne alá az egész intézmény. Viszont

városi kezelésben kellene tartani az egész szabadtéri színpadot, amelyben nagy üzleti lehetőségek is rejtőznek. De eltekintve az üzleti vonatkozástól, meg kell csinálni már csak azért is, hogy legyen egy kulturális hely, ahol nyáron az idejövő idegenek és az itt nyaraló pestiek magasabbrendű művészi szórakozást találhatnak.

